

A tájékozódást segítő eszközök

Amikor felmerülő kérdéseinkre könyvekben, folyóiratokban választ keresünk, előbb magát a választ rejtő dokumentumot kell megtalálnunk. Ehhez nyújtanak segítséget a **katalógusok** és a **bibliográfiák**.

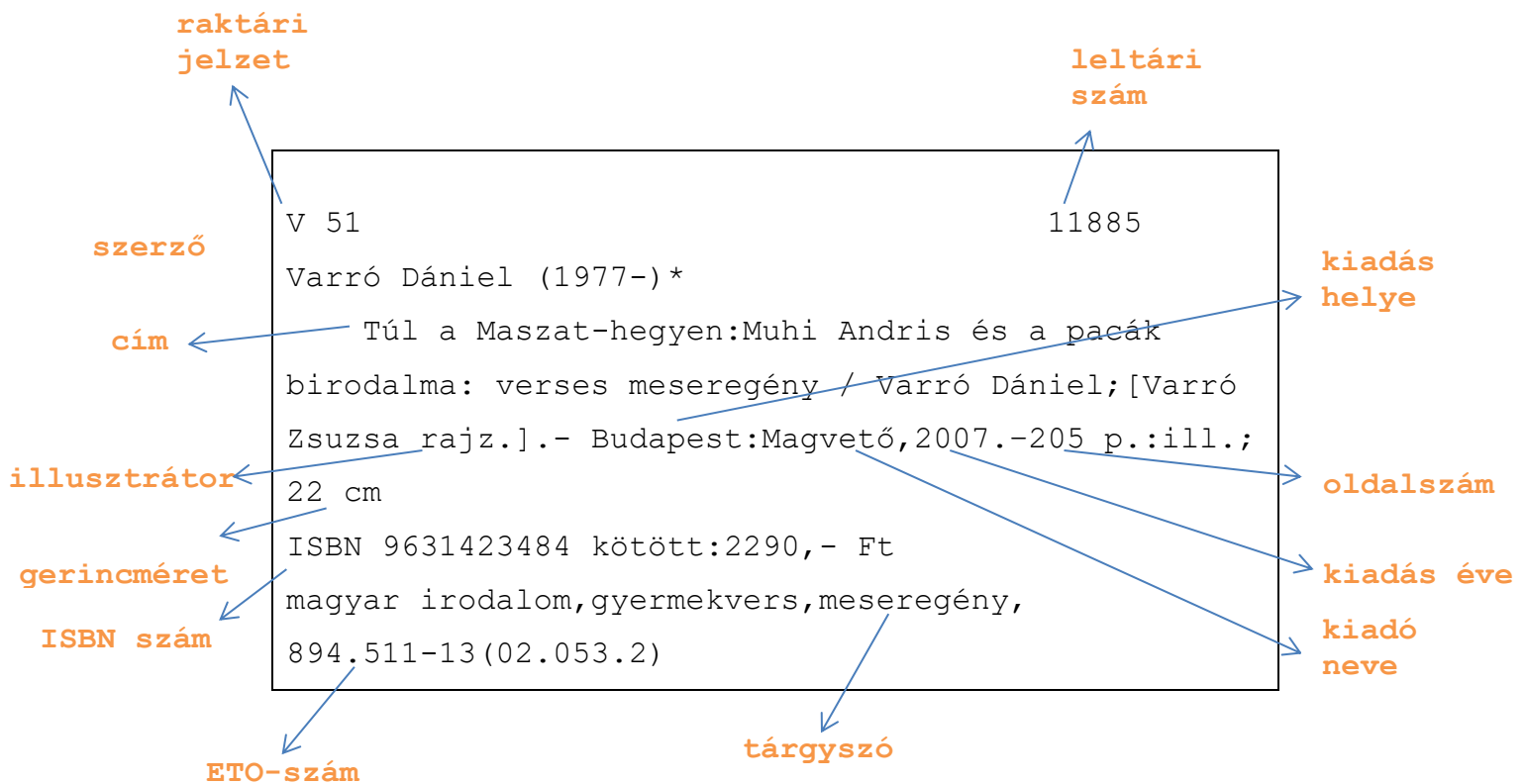
A **könyvtári katalógus** tulajdonképpen egy nyilvántartó rendszer, amely az adott könyvtárban található dokumentumok rendszerezett jegyzéke. Maga a szó görög eredetű, felsorolást, leírást jelent. Mire adhat választ egy katalógus?

- ✓ Megvan-e egy adott mű a könyvtárban?
- ✓ Egy szerzőnek milyen művei találhatók meg?
- ✓ Egy műnek milyen kiadásai vannak meg?
- ✓ Egy adott témakörben milyen dokumentumokkal rendelkezik a könyvtár?
- ✓ Egy adott sorozatnak mely példányai találhatók meg a könyvtárban?
- ✓ A keresett mű hol található?

Az 1990-es évek előtt katalógusszekrényekben, katalógusfiókokban tárolták azokat a cédulákat, amelyek a könyvek legfontosabb adatait tartalmazták. Ezek szerepét mára fokozatosan átveszik a számítógépes, valamint az online katalógusok, melyek a dokumentumok adatait egy számítógépes adatbázisban tartják nyilván. A dokumentumokról cédula helyett rekord készül, amelynek minden mezőjére, ezek kombinációjára is tudunk keresni, sőt még azt is megtudjuk, hogy az adott időpontban kikölcsönözhető-e a mű.

Iskolánk könyvtára a Szirén Integrált Könyvtári Rendszert használja, melynek online katalógusához honlapunkról bárki hozzáférhet. (<http://konyvtar.aporisk.hu/>). A könyvtárak azzal is igyekeznek segíteni olvasóikat, hogy tájékoztatnak azokról a dokumentumokról, amelyek saját könyvtárukban nem, de más intézményben elérhetőek. A Szirén programot használó könyvtárak is rendelkeznek hálózati katalógussal, mely lehetővé teszi az említett szolgáltatást.

A katalógusrekord a dokumentum azonosító adatait tartalmazó leírás az online katalógusban:

A **bibliográfia** szó jelentése: a könyvek leírása, de könyvjegyzék, könyvajánlás, forrásmegjelölés értelemben is használjuk. Független a könyvtár állományától, nem csak egy adott gyűjtemény anyagát tartalmazza. A magyarul olvasók számára a legteljesebb lista a Magyar nemzeti bibliográfia, (<https://mnb.oszk.hu/>), amely felsorolja az összes magyar és magyar vonatkozású dokumentum legfontosabb adatait. De bibliográfiát találsz ennek az anyagnak a végén is a felhasznált források felsorolásánál.

Az **internetes keresőrendszerek** a világhálón található dokumentumok keresésére mindennapos tájékoztatást nyújtanak. Az átfogó szolgáltatást adó rendszerek az általuk elérhető dokumentumok teljességében keresnek, pl.: Google, Yahoo. A speciális keresők egy jellemző alapján, pl.: képkeresők, blogkeresők, tematikus keresők. E rendszerek áttekintéséhez nyújthatnak segítséget a startlapok, pl.: <https://kereso.lap.hu/> . Mindezekről bővebben hallasz informatika órán.

Felhasznált források:

Könyves-Tóth Lilla: Információ-Könyv-Könyvtár 1. Bp., Typotex, 1998. 272 p.

Pálvölgyi Mihály: Információkereső nyelvek III. Eger, Esterházy Károly Főiskola, 2011. 176 p. URL:

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0005_13_infkereso_nyelvek_iii_pdf/13_infkereso_nyelvek_iii_176_176.html Utolsó letöltés: 2019.05.20.

Szabó Pap Edit: Könyvtári informatika I. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002. 56 p.

Szabó Pap Edit: Könyvtári informatika II. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002. 80 p.